

بازسازی مناظره لیبرال‌ها و جماعت‌گرایان بر مبنای انتقادات سندل
بر لیبرال دموکراسی

دکتر علی اصغر کاظمی* / دکتر حسن بوژمهرانی**

چکیده

متفکرانی چون چارلز تیلور، مایکل سندل، السدیر مکینتایر و مایکل والزر که «جماعت‌گرا» نامیده می‌شوند بر این اعتقادند که نگرش لیبرالی به فرد به مثابه سوژه‌ای خود بنیادملیهتیاً انتخابگر نمی‌تواند شأن ارتباطی و پیوندی فرد را با سنن و فرهنگ اجتماعی بدرستی فهم کند. ارائه تصویری مغشوش از نسبت فرد و جامعه باعث ضعف و نارسایی در تعریف ارزش‌های انسانی نظیر عدالت، آزادی، برابری و فضیلت‌های اخلاقی شده است. همچنین متفکران جماعت‌گرا ایده‌هایی نظیر مفهوم خود غیر زمینه‌مند، بی‌طرفی دولت، جهانشمول دانستن ارزش‌های لیبرال را مورد نقد و ارزیابی قرار داده‌اند؛ به‌عنوان نمونه، سندل ریشه زوال جمهوریت‌گرایی آمریکایی را در لیبرالیسم رویه‌مند به‌عنوان نتیجه طبیعی چنین ایده‌آل‌هایی جستجو می‌کند. در مقابل لیبرال‌ها هم تلاش کرده‌اند جواب شایسته‌ای ارائه کنند که منجر به بحث و نزاع آکادمیک بین این دو گروه شده است. این مباحثات ذیل مناظره جماعت‌گرایان و لیبرال‌ها تداوم یافته است. نوشتار حاضر به بازسازی انتقادات سندل بر لیبرالیسم اختصاص یافته است.

کلید واژه‌ها

لیبرالیسم حق محور، مناظره لیبرال‌ها و جماعت‌گرایان، لیبرال دموکراسی، فرد غیرزمینه‌مند، بی‌طرفی دولت، جمهوریت‌گرایی روالمند

* عضو هیات علمی و استاد علوم سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات

** دانش‌آموخته دکتری علوم سیاسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات